

1 | **Waarom hebben mensen huisdieren?**

Waarom is de mens runderen, varkens, schapen, geiten, paarden, honden en katten als huisdier gaan houden? En ook pluimvee, zoals kippen, kalkoenen, eenden en ganzen. Het antwoord daarop is simpel: voor eigen profijt. Het was voor de jager-verzamelaar veel makkelijker om dieren die dicht bij zijn kamp liepen te vangen en te slachten, dan op jacht te gaan. Dieren in de directe omgeving waren – vooral in de schrale wintermaanden, waarin weinig plantaardig voedsel te vinden was – een welkome aanvulling.

Runderen houden we voor de productie van melk en vlees. De mens heeft koeien gefokt, die ruim 8.000 liter melk per jaar geven. Verder gebruiken we de huid en nog allerlei andere delen van hun lichaam.

Varkens hebben we voor het vlees. De mens heeft varkens gefokt met grotere hammen en betere karbonades dan hun wilde voorvader, het everzwijn. Varkens zetten voedermiddelen – die de mens niet waardeert – om in hoogwaardig vlees, een zeer gewaardeerd onderdeel van het menselijk dieet.

Schapen leveren ons wol en vlees. En geiten houden we voor hun melk en vlees.

HARD WERKEN VOOR DE BAAS

Paarden hebben we vooral voor sport en plezier. Sommige paarden hebben een luxe leven. Die hoeven zich nooit in te spannen en lopen alleen in een weiland tot genoegen van de eigenaar. Andere paarden moeten hard werken: als trekkracht in de bosbouw, als sportpaard of als trekker van koetsen en wagens.

Kippen houden we voor de productie van eieren en vlees.

VEILIG IN DE ARMEN VAN HET
BAASJE: HET HONDJE HOEFT
ALLEEN MAAR ROND TE KIJKEN

Honden houden we voor gebruik bij de jacht, de verdediging van huis en haard of gewoon voor ons plezier. Sommige hondenrassen hebben eigenlijk geen poten meer nodig, omdat hun baasje hen in een boodschappentas of op de arm draagt. Dat zijn soorten die we uitsluitend als gezelschapsdier houden. Die hoeven nooit te werken.

Katten houden we om ongedierte te vangen en als gezelschapsdier. Wie vindt het niet heerlijk om een spinnende poes op z'n schoot te aaien.

Al deze huisdieren stammen af van wilde voorouders, waarvan enkele nog steeds op deze wereld rondlopen. Door deze dieren in de menselijke samenleving te houden, zijn er uiteraard verschillen opgetreden met de dieren waar ze van afstammen. Ze zijn huisdier geworden door allerlei processen. Die hebben invloed gehad op verschillende eigenschappen van de dieren. Koeien hebben een veel groter uier dan hun voorouders, schapen dragen veel meer wol en geiten geven veel meer melk. Honden hebben een totaal ander voorkomen dan hun voorvader, de wolf. Katten zijn min of meer hetzelfde gebleven, met dien verstande dat wilde katten zich nooit zullen laten aaien. Wel is het kleurenscale sterk verbreed. Kippen leggen veel meer eieren dan hun wilde voorouder, het Bankivahoen. Door op deze gewenste eigenschappen te fokken heeft de mens ongetwijfeld meer veranderingen in de aard van de dieren tot stand gebracht.

Selectie door de mens

De mens heeft die dieren geselecteerd, die het meest voldeden aan zijn ideaal. Door dat selectiebeleid zijn de gewenste kenmerken sterker naar voren gekomen. Moeder natuur selecteert alleen op overlevingseigenschappen – 'survival of the fittest' – waardoor dieren ontstaan die het best zijn aangepast aan hun omgeving. En beslist niet op de kenmerken die de mens graag wil zien bij zijn huisdieren. Voor gedomesticeerde dieren – dus in de fokkerij – betekent 'survival of the fittest' de selectie van die dieren voor de volgende generatie, die het duidelijkst de door de mens gewenste eigenschappen hebben. In feite hebben ze nog wel

dezelfde lichamelijke functies als hun wilde voorouders, maar hun verschijningsvorm en gedrag zijn wezenlijk veranderd.

Voor een efficiënte productie van eieren, melk en vlees worden de dieren in grote groepen, dicht bijeen gehouden. Hierdoor doen zich soms calamiteiten voor wat betreft hun gezondheid. Dat leidt vaak tot veronderstellingen als: landbouwhuisdieren hebben geen weerstand meer tegen ziektes, ze zijn veel zwakker dan hun voorouders en in de moderne veehouderij worden dieren misbruikt door veel te hoge eisen te stellen aan hun productie.

LANDBOUWHUISDIEREN WORDEN IN GROTE GROEPEN
BIJEEEN GEHOUDEN

Daarom is de vraag aan de orde 'Wat kunnen onze huisdieren op grond van de oorspronkelijke eigenschappen van hun voorouders?' En vervolgens 'Wat doen we ermee? Hoe maken wij gebruik of misbruik van deze eigenschappen?'